

<https://aeiforosxoleio.wixsite.com/website>

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Τριπόδων 28, 105 58 Αθήνα
Τηλ: 210-3316955
Email: aeiforosxoleio@gmail.com
spe@ellinikietairia.gr

Τι είναι το ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ;

Είναι το σχολείο το οποίο μέσω της οργάνωσης, της λειτουργίας και υπόστασής του, μπορεί να αποτελέσει μοντέλο καλής πρακτικής για τους μαθητές και την κοινωνία, να παρέχει γνώσεις και να καλλιεργεί δεξιότητες στους μαθητές, ώστε να τους καταστήσει ικανούς να γίνουν ενεργά μέλη της κοινωνίας ικανά να αντιμετωπίζουν τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα και να συν-διαμορφώνουν το μέλλον με όρους περιβαλλοντικής και κοινωνικής αειφορίας.

Αγκαλιάζει τις σχολικές δραστηριότητες καθώς και συνολικά τη σχολική ζωή. Δεν εστιάζει απλά σε πλήθος δραστηριοτήτων μέσα στο σχολείο, αλλά σε ένα μετασχηματισμό του σχολείου σε ένα δημοκρατικό σχολείο που αναγνωρίζει και εφαρμόζει τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. Κάθε σχολείο ως σύνολο επιλέγει μόνο του με δημοκρατικό τρόπο, ως κοινότητα, την δική του εκπαιδευτική πολιτική ολιστικού τύπου.

Ένα Αειφόρο Ελληνικό Σχολείο:

- ▶ λειτουργεί ως Κοινότητα στην οποία όλοι νοιάζονται και όλοι έχουν ευκαιρίες να συμμετέχουν στη διαχείριση των κοινών της σχολικής ζωής μέσα σε πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας.
- ▶ υπηρετεί στην πράξη τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- ▶ προάγει τον πολιτισμό και το περιβάλλον.
- ▶ διαμορφώνει ενεργούς, δημιουργικούς πολίτες και κριτικά σκεπτόμενους πολίτες.

Ομάδα Αειφόρου Ελληνικού Σχολείου

Αν αποφασιστεί η συμμετοχή του σχολείου τότε συγκροτείται η **Ομάδα** (εργασίας) **Αειφόρου Ελληνικού Σχολείου (ΟΜ.Α.Σ.)**, η οποία θα υποβάλει την αίτηση συμμετοχής και θα συντονίσει το όλο έργο.

Μια πιθανή σύνθεση της ΟΜ.Α.Σ. είναι:

- Ο Διευθυντής
- Ο Υποδιευθυντής (εφόσον υπάρχει)
- 2-5 εκπαιδευτικοί (ανάλογα με το μέγεθος του συλλόγου διδασκόντων)
- Εκπρόσωποι των μαθητικών κοινοτήτων
(2-3 από τα μέλη του 15μελούς συμβουλίου ή αντιπροσωπευτικά μαθητές της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης)
- Ένας ή περισσότεροι εκπρόσωποι των γονέων
- Το επικουρικό προσωπικό (γραμματέας, καθαρίστρια)
- Ο/η υπεύθυνος του σχολικού κυλικείου

Ποια είναι η διαδικασία;

A Εάν το σχολείο ενδιαφέρεται να συμμετέχει, επικοινωνεί με την ΕΛΜΕΤ και συμπληρώνει τη φόρμα συμμετοχής που βρίσκεται στην ιστοσελίδα.

B Τα σχολεία είναι υπεύθυνα για τις δράσεις που επιλέγουν να κάνουν στα πλαίσια του κάθε πυλώνα. Η ΕΛΜΕΤ ανεβάζει και στέλνει εκπαιδευτικό υλικό και οργανώνει επιμορφωτικά σεμινάρια εκπαιδευτικών.

C Τα σχολεία μπορούν να έρθουν σε επαφή ανά πάσα στιγμή με την ΕΛΜΕΤ για καθοδήγηση και ιδέες.

D Τα σχολεία στο τέλος της χρονιάς στέλνουν έναν απολογισμό με τις δράσεις τους και μετά από 2 χρόνια συνεχούς δράσης βραβεύονται για τις προσπάθειές τους.

Η αειφορία δεν είναι μάθημα...
Είναι τρόπος ζωής!

**ΠΥΛΩΝΕΣ
ΔΕΙΦΟΡΙΑΣ
ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ**

Δημοκρατία και Συμμετοχή

Η δημοκρατία θα πρέπει να διαπερνά τις σχέσεις των υποκειμένων της σχολικής κοινότητας (μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικοί, βοηθητικό προσωπικό), τον τρόπο λήψης αποφάσεων και τις μεθόδους διδασκαλίας. Τα παραπάνω θα πρέπει να προάγουν τις αξίες του σεβασμού, της ελευθερίας στη σκέψη και έκφραση, της αλληλεγγύης και της συνεργατικότητας.

Μια τέτοια πρακτική μπορεί να εμπεδωθεί μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες σχεδιασμού και εφαρμογής εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας που θα βοηθά την αυτορρύθμιση της σχολικής κοινότητας. Οι μαθητές θα πρέπει να ασκούνται μέσα από την καθημερινή ζωή στη δημοκρατία δια μέσου της αυτοπειθαρχίας και αυτορρύθμισης, του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα, της προώθησης της ιδέας του ενεργού πολίτη και της ενεργού συμμετοχής των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

- Λειτουργία των εκπαιδευτικών ως ομάδα
- Συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην κατάστρωση στρατηγικής για την προώθηση των ζητημάτων του σχολείου
- Ανάπτυξη στρατηγικών για την αντιμετώπιση
  - των μαθητών με μαθησιακά προβλήματα
  - των μαθητών με προβλήματα συμπεριφοράς
  - της ένταξης των μειονοτικών μαθητών
- Δημιουργία εσωτερικού κανονισμού του σχολείου με συμμετοχή των μαθητών
- Εφαρμογή του κανονισμού, ώστε να περιορίζεται ή να μην είναι απαραίτητη η επιβολή ποινών
- Ενεργοποίηση των μαθητικών κοινοτήτων στην οργάνωση της σχολικής ζωής

Προαγωγή Μάθησης

Το αειφόρο σχολείο ως ένας εξελισσόμενος οργανισμός μάθησης, διαμορφώνει ένα πλαίσιο βιωματικής παιδαγωγικής και ενεργητικής μάθησης. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, οι μαθητές δεν μπορεί να είναι παθητικοί ακροατές, αλλά εργάζονται διερευνητικά και παράγουν μαθησιακά έργα. Τα μαθήματα αποκτούν έτσι ενδιαφέρον και οι τάξεις ζωντάνια και δημιουργική δραστηριότητα. Συστηματικά επίσης στο σχολείο αυτό διερευνώνται θέματα που σχετίζονται με την αειφόρο ανάπτυξη. Ένα τέτοιο σχολείο είναι δεσμευεται και προσανατολίζεται στη μάθηση για το μέλλον, προσκαλεί εκπαιδευτικούς και μαθητές να εισέλθουν σε μια «κουλτούρα πολυπλοκότητας», χρησιμοποιώντας κριτική σκέψη στη διασαφήνιση αξιών, στοχάζεται πάνω στην αξία μάθησης, της συμμετοχής και της ανάληψης δράσης, αναθεωρεί όλα τα αντικείμενα/μαθήματα και την παιδαγωγική του υπό το πρίσμα της Εκπαίδευσης για τη Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ).

- Συνεργασία εκπαιδευτικών μεταξύ τους π.χ. ανά ειδικότητα/ τάξη/ δραστηριότητα (ετεροπαρατήρηση, συζήτηση για τη διάχυση των δράσεων)
- Εφαρμογή ενεργητικής, βιωματικής και συνεργατικής μάθησης στο σχολείο
- Αξιοποίηση των νέων τεχνολογικών στη διδασκαλία
- Οργάνωση αγώνων /συζητήσεων επιχειρηματολογίας και παιχνίδια ρόλων σε επίμαχα σημεία στην διδασκαλία της επιστήμης, της Ιστορίας, της πολιτικής παιδείας, της γλώσσας, της λογοτεχνίας
- Ενίσχυση της καινοτομίας με συμμετοχή σε προγράμματα (πολιτιστικά, περιβαλλοντικά, αγωγής υγείας, Ευρωπαϊκά Προγράμματα, διαγωνισμούς κτλ)
- Συστηματική εισαγωγή θεμάτων σχετικά με την αειφορία και την αειφόρο ανάπτυξη στη διδασκαλία των μαθημάτων

Προαγωγή Τεχνών και Πολιτισμού

Μία βασική πλευρά της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη αποτελεί ο πολιτισμός . Η έννοια της αειφορίας προσφέρει ένα καινούργιο πλαίσιο για τον επανασχεδιασμό των πολιτιστικών πολιτικών και των μεθόδων πολιτιστικής διαχείρισης. Προτείνεται η συνολική προσέγγιση, που ενσωματώνει τη φροντίδα για το περιβάλλον και την τοπική κοινότητα.

Ένα αειφόρο σχολείο φροντίζει να συμπεριλάβει στα προγράμματά του (ερευνητικές εργασίες, σχολικές δραστηριότητες) τη διερεύνηση και τη σύνδεσή του με την τοπικό πολιτισμικό κεφάλαιο της περιοχής του. Φροντίζει ακόμα για τη διατήρηση προφορικών πηγών της τοπικής ιστορίας.

Η καλλιέργεια αγάπης και σεβασμού απέναντι στην καλλιτεχνική έκφραση, τις τέχνες και τα έργα πολιτισμού μπορεί να ευδοκιμήσει στο κλίμα που δημιουργείται σε ένα αειφόρο σχολείο.

Ακόμα η μελέτη και η συνειδητοποίηση του πολιτισμού σε διάφορα επίπεδα της ζωής συμβάλλουν σημαντικά στη δόμηση ταυτότητας των μαθητών/τριών της χώρας μας.

- Πολιτιστικά προγράμματα για την καταγραφή του πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής (μουσική, διακόσμηση, χοροί, γιορτές, παραδόσεις, γαστρονομία...)
- Τέχνες στο σχολείο (θεατρικά, χορωδίες, μουσικά σχήματα, εικαστικά)
- Ενσωμάτωση της τέχνης στη διαδικασία των μαθημάτων
- Αισθητική αναβάθμιση του σχολείου με εικαστικά έργα των μαθητών
- Οργανωμένες επισκέψεις στα Μουσεία και άλλους χώρους μάθησης με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα κάθε τάξης
- Συμμετοχή σε εκδηλώσεις προστασίας και ανάδειξης πολιτιστικών χώρων στην περιοχή σας

Αειφορικό Κτίριο και Αυλή

Γενικά ένα κτίριο είναι αειφόρο όταν καλύπτει τις ανάγκες όλων των χρηστών, συμβάλλει στην καλή υγεία και άνεση των χρηστών και ελαχιστοποιεί τις ενεργειακές του ανάγκες. Ειδικότερα, ένα αειφόρο σχολικό κτίριο διαθέτει τα χαρακτηριστικά ενός αειφόρου κτιρίου με ιδιαίτερη έμφαση στη λειτουργική υποστήριξη μιας παιδαγωγικής διαδικασίας συμμετοχικής, ενεργητικής και συνδεδεμένης με την κοινότητα. Έχει επίσης ενσωματώσει πράσινες τεχνολογίες για τον εξοπλισμό, την επίπλωση κλπ. Η αυλή του σχολείου είναι σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο που να διευκολύνεται η επικοινωνία των μαθητών/τριών και διαθέτει πράσινο και γωνιές που επιτρέπουν στους μαθητές/τριες να γνωρίζουν το φυσικό κόσμο και τη βιοποικιλότητα. Μέσα από αυτόν τον πυλώνα αειφορίας προωθείται η βελτίωση της λειτουργικότητας των σχολικών κτηρίων μέσω αλληλεπίδρασης με την τοπική κοινωνία και υιοθέτησης φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών. Κατ' αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται και η βελτίωση της εικόνας των ελληνικών σχολείων.

- Τοποθέτηση σκιάστρων (φυσικών ή τεχνητών)
- Βελτίωση της θερμομόνωσης του κτιρίου
- Δημιουργία σχολικού κήπου, φυτοφρακτών, πράσινου δώματος με την επιλογή μεσογειακών φυτών
- Αξιοποίηση των όμβριων υδάτων για πότισμα του κήπου
- Αναδιαμόρφωση αιθουσών διδασκαλίας
- Αισθητική αναβάθμιση αιθουσών και κοινόχρηστων χώρων
- Δημιουργία Κομπόστ
- Δημιουργία θέσεων για συναντήσεις και συνεργασίες μαθητών και εκπαιδευτικών, σε αναξιοποίητες γωνιές των κοινόχρηστων χώρων
- Δημιουργία χώρων υπαίθριου μαθήματος

Εξοικονόμηση Ενέργειας & Πολιτική Μετακινήσεων

Εκτός όμως από την εξοικονόμηση ενέργειας μέσα από τις βιοκλιματικές παρεμβάσεις στο κτίριο (μόνωση του κτηρίου, κ.ά) που περιγράφονται στον. 4ο πυλώνα αειφορίας, μεγάλη συμμετοχή στην μείωση του οικολογικού αποτυπώματος στον πλανήτη αποτελεί η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στην καθημερινή ζωή του σχολείου. Σημαντική επίσης μείωση στην κατανάλωσης ενέργειας επέρχεται και μέσα από την αλλαγή των συνηθειών μετακίνησης με μετατόπιση από τα ΙΧ αυτοκίνητα στα μέσα μαζικής μετακίνησης. Το Αειφόρο Σχολείο μπορεί να αποτελέσει πρότυπο για την αειφόρο μετακίνηση τόσο με τη μεγαλύτερη χρήση ποδηλάτου και μέσων μαζικής μετακίνησης από και προς αυτό όσο και με την ανάδειξη της πρακτικής του συνεπιβατισμού (όσο το δυνατό περισσότεροι επιβάτες να μοιράζονται εκ περιτροπής τα αυτοκίνητά τους) .Τα ιδιωτικής χρήσεως αυτοκίνητα θα χρησιμοποιούνται μόνο όταν υπάρχει ανάγκη ή όταν δεν υπάρχει άλλη επιλογή.

- Ενεργειακή αποτύπωση του σχολείου/ κατάστρωση σχεδίου για την εξοικονόμηση ενέργειας (κλείσιμο των φώτων/συσκευών μετά την χρήση)
- Εισαγωγή ειδικών διακοπών στα καλοριφέρ για αυτόνομη λειτουργία στις αίθουσες
- Επιλογή λαμπτήρων χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας
- Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Καταγραφή των συνηθειών των μαθητών για τις μετακινήσεις
- Ανάληψη δράσης για τη διάδοση της ιδέας της μετακίνησης (χρήση ποδηλάτου: δημιουργία ποδηλατοδρόμων για τις μετακινήσεις στην κοινότητά, από και προς το σχολείο, συνεπιβατισμός)

Εξοικονόμηση Πόρων

Το αειφόρο σχολείο καθίσταται πρότυπο για τη διαχείριση φυσικών πόρων όπως είναι το νερό και τα υλικά (χαρτί, μελάνια) και τη μείωση της κατανάλωσής τους. Οι εμπλεκόμενοι φροντίζουν για τη μείωση της κατανάλωσης νερού, την επαναχρησιμοποίηση του νερού και την υποστήριξη του αστικού κύκλου του νερού (μέσα από κατασκευές που ευνοούν την απορρόφηση του νερού και μειώνουν την επιφανειακή απορροή). Το ενδιαφέρον εστιάζεται επίσης στην προμήθεια των υλικών (χαρτί, μελάνι), στη μείωση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση των υλικών, στην κομποστοποίηση των οργανικών υπολειμμάτων κ.ά. . Συνέπεια όλων των παραπάνω είναι η μείωση του οικολογικού αποτυπώματος των σχολείων.

- Μείωση χρήσης χαρτιού στο σχολείο (π.χ. χρήση και των δύο όψεων)
- Μείωση χρήσης μελανιών και επαναπλήρωση των κενών συσκευών
- Ανακύκλωση υλικών (χαρτί, αλουμίνιο, γυαλί, μπαταρίες, λαμπτήρες
- Συγκέντρωση των οργανικών καταλοίπων για κομποστοποίηση
- Επιδιόρθωση του δικτύου παροχής νερού (βρύσες, καζανάκια, σωληνώσεις)
- Τοποθέτηση αυτόματου ποτίσματος
- Φύτευση φυτών που χρειάζονται πολύ νερό στην ίδια πλευρά του κτιρίου
- Συλλογή του βρόχινου νερού
- Δράσεις για την ενημέρωση της ορθολογικής χρήσης του νερού στην κοινότητα
- Ανάληψη δράσης για την αποκατάσταση κάποιας παραδοσιακής βρύσης

Προαγωγή της Υγείας στο Σχολείο

Στο Αειφόρο Σχολείο η σχολική κοινότητα δεν μπορεί παρά να ασχολείται σοβαρά με την προαγωγή της ψυχικής υγείας και ψυχικής ανθεκτικότητας και της σωματικής υγείας των μαθητών και των εκπαιδευτικών.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ένα Σχολείο που προάγει την υγεία είναι αυτό που ενισχύει συνεχώς ένα υγιές περιβάλλον για τη ζωή, τη μάθηση και την εργασία με όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή του. Ενδιαφέρεται για την εκπαίδευση των στελεχών του, των εκπαιδευτικών, των μαθητών, των γονέων, των φορέων παροχής υγείας και των ηγετών της κοινότητας στο πλαίσιο των προσπαθειών να γίνει το σχολείο ένας υγιής χώρος (WHO).

Προσπαθεί να παρέχει προγράμματα στα οποία η έμφαση να δίνεται:

- στην προαγωγή της ψυχικής υγείας, μέσα από την ενδυνάμωση των μαθητών, αλλά και των εκπαιδευτικών,
- στη σωματική άσκηση και ψυχαγωγία στο σχολείο και στη φύση,
- στην υγιεινή διατροφή των μαθητών

- Ανάπτυξη πολιτικών και προγραμμάτων για την προαγωγή της σωματικής υγείας των μαθητών
- Συμμετοχή σε αθλητικούς αγώνες
- Πρόσκληση ειδικών της ψυχικής υγείας στο σχολείο
- Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα σχέσεων
- Επιλογή προϊόντων του κυλικείου συμβατά με την υγιεινή διατροφή
- Εκστρατεία ενημέρωσης για την αναγκαιότητα λήψης πρωινού
- Προμήθεια τοπικών προϊόντων ή που παράγονται με φιλικό τρόπο προς το περιβάλλον και την κοινωνία (δίκαιο εμπόριο)

Από την τοπική στην πλανητική κλίμακα

Είναι σημαντικό κάθε σχολείο που θέλει να πορεύεται προς την αειφορία να σχεδιάζει την τοπική του ατζέντα. Η σύνδεση του σχολείου με σημαντικά πολιτιστικά και περιβαλλοντικά θέματα του τόπου που ζουν οι μαθητές του εμπλουτίζει την εκπαιδευτική διαδικασία, τους συνδέει με την τοπική κοινότητα και τους παρέχει τη δυνατότητα να δράσουν για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Χρειάζεται όμως το ενδιαφέρον για τα κοινά, το οποίο αποκτούν οι μαθητές με την εμπλοκή τους σε δράσεις τοπικού ενδιαφέροντος, να εκτείνεται και σε προβλήματα πλανητικής κλίμακας, όπως είναι η κατανομή των πόρων, η φτώχεια, η ειρήνη, η δημοκρατία, η διαφάνεια, η υπερθέρμανση του πλανήτη κ.ά.

- Ενεργοποίηση και συμμετοχή σε εκδηλώσεις για την προστασία και ανάδειξη πολιτιστικών/ ιστορικών και περιβαλλοντικής αξίας χώρων στην περιοχή
- Συμμετοχή σε δράσεις για την ποιότητα των δημόσιων και κοινόχρηστων χώρων (π.χ. ιστορικά κτίρια, εθελοντικός καθαρισμός, εγκατάσταση συστήματος ανακύκλωσης/ κομποστοποίησης/ εξοικονόμηση ενέργειας κλπ.)
- Ανάληψη κοινωνικής δράσης αλληλεγγύης στην κοινότητα-περιοχή του σχολείου σας (π.χ. συγκέντρωση φαρμακευτικού υλικού/τροφίμων για κοινωνικές ομάδες που έχουν ανάγκη)
- Ενίσχυση παιδιών ή σχολείων από τον τρίτο κόσμο, συμμετοχή σε παρόμοιες εκδηλώσεις.
- Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά/ διεθνή προγράμματα συνεργασίας σχολείων
- Ενασχόληση με ερευνητικές εργασίες ή εκδηλώσεις με θέματα πλανητικής κλίμακας (π.χ. κατανομή πόρων, φτώχεια, ειρήνη, δημοκρατία, διαφθορά, υπερθέρμανση)

ΔΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΚΤΙΡΙΟ - ΑΥΛΗ

ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΠΡΟΑΓΩΓΗ
ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ
ΠΟΡΩΝ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΠΡΟΑΓΩΓΗ
ΥΓΕΙΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ
ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ